

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 325/2010-37

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. apríla 2011 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka v konaní o sťažnosti JUDr. J. S., K., zastúpeného advokátom JUDr. J. K., M., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava II pod sp. zn. 21 C 90/2006 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo JUDr. J. S. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II vo veci vedenej pod sp. zn. 21 C 90/2006 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 90/2006 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných priet'ahov.

3. JUDr. J. S. **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Bratislava II **p o v i n n ý** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava II je **p o v i n n ý** uhradiť JUDr. J. S. trovy právneho zastúpenia v sume 305,86 € (slovom tristopäť eur a osemdesiatšesť centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. J. K., M., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. júla 2010 doručená sťažnosť JUDr. J. S., K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. K., M., v ktorej namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 21 C 90/2006.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 4. septembra 2006 okresnému súdu žalobu o ochranu osobnosti, ktorou sa domáhal ospravedlnenia a náhrady nemajetkovej ujmy proti obchodnej spoločnosti C., s. r. o. (ďalej len „žalovaný“).

V podanej žalobe a opakovane aj v ďalších písomných podaniach počas konania sťažovateľ navrhoval okresnému súdu na podporu svojich tvrdení, aby vypočul svedkov z oblasti jeho rodinného, pracovného a verejného života. Vzhľadom na postup zákonnej sudkyne v konaní, ktorá jeho návrhom nevyhovela, sťažovateľ vzniesol proti nej námietku

zaujatosti listom zo 14. mája 2007, o ktorej Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozhodol uznesením sp. zn. 2 NcC 9/2007 z 18. júna 2007 tak, že zákonnú sudkyňu z prerokúvania a rozhodovania v jeho veci nevylúčil.

Podľa sťažovateľa sa pojednávania vo veci uskutočnili päťkrát, ale ani na jedno z týchto pojednávanií okresný súd nepredvolal ním navrhnutých svedkov. Na ostatnom pojednávanií konanom 23. apríla 2010 podľa sťažovateľa zákonná sudkyňa zisťovala len skutočnosti nesúvisiace s predmetom konania.

Sťažovateľ v sťažnosti poukázal na skutočnosť, že právnym zástupcom žalovaného opakovane namietané oslobodenie žalobcu od platenia súdnych poplatkov je irelevantné, čo potvrdil krajský súd v uznesení sp. zn. 14 Co 22/2009 z 18. februára 2009 aj Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v uznesení sp. zn. 2 Cdo 194/2009 z 30. novembra 2009. Podľa sťažovateľa nie je možné opätovne rozhodovať o jeho oslobodení od súdnych poplatkov, pretože už v tejto veci bolo právoplatne rozhodnuté.

Sťažovateľ namieta, že zbytočné prietahy v konaní spôsobila svojím neodborným prístupom zákonná sudkyňa, pričom takýto postup je neprípustný a trvalo porušuje práva sťažovateľa, ktorý *„sa nachádza v právnom stave neistoty od podania návrhu, t. j. od 04. 09. 2006 dodnes“*.

Sťažovateľ tiež v sťažnosti argumentoval, že v konaní o ochranu osobnosti, ktoré v minulosti muselo byť právoplatne ukončené do jedného roka, s odstupom času strácajú niektoré formy ochrany, najmä ospravedlnenie, aktuálnosť a účinnosť.

Podľa sťažovateľa, aj keď okresný súd vykonal viacero pojednávanií a iných úkonov, je *„väčšina týchto úkonov je neefektívna a nesústredená“*.

Sťažnosť na prietahy v konaní podal sťažovateľ okresnému súdu listom z 29. apríla 2010. Predsedníčka okresného súdu vyhodnotila uvedenú sťažnosť ako nedôvodnú listom zo 6. mája 2010.

Sťažovateľ si v súlade s čl. 127 ods. 3 ústavy uplatnil primerané finančné zadostučinenie v sume 10 000 € poukazujúc na ustálenú judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“).

Sťažovateľ vyhlásil, že súhlasí, aby ústavný súd pri prerokovaní jeho sťažnosti upustil od ústneho pojednávania, a navrhol, aby vydal nález, v ktorom vysloví:

„1. Základné právo JUDr. J. S... na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 21C/90/2006 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava II prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 21C/90/2006 konal bez zbytočných prietáhov.

3. JUDr. J. S... priznáva finančné zadostučinenie v sume 10.000,- € (slovom desaťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava II povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava II je povinný uhradiť JUDr. J. S... trovy právneho zastúpenia v sume 289,74 €, na účet jeho právneho zástupcu JUDr. J. K. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (2 úkony po 115,90 € + /19 % DPH/ a 2 režijné paušály po 6,95 €).“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval, uznesením č. k. I. ÚS 325/2010-19 z 30. septembra 2010 ju prijal na ďalšie konanie a vyzval právneho zástupcu sťažovateľa a predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedníčku okresného súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadrila k sťažnosti. Právny zástupca sťažovateľa a predsedníčka okresného súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, preto ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení

neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predsedička okresného súdu vo vyjadrení sp. zn. Spr. 2126/2010 z 15. marca 2011, ktoré bolo doručené ústavnému súdu 22. marca 2011, konštatovala: „*Po oboznámení sa s jej obsahom, ako aj obsahom predmetného spisu mám za to, že v tomto konaní nedošlo zo strany tunajšieho súdu k prietahom v konaní. Nespokojnosť sťažovateľa vyplýva z jeho subjektívneho pocitu na procesný postup súdu. Vedenie konania a vykonávanie jednotlivých dôkazov na pojednávaní je výlučnou kompetenciou sudcu a nemôže byť závislé na vôli účastníka konania, sudkyňa v danom prípade postupuje v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku.*

Navrhujem, aby ústavný súd rozhodol, že právo sťažovateľa na rýchlu súdnu ochranu a spravodlivý proces v konaní porušené nebolo, dĺžka konania zodpovedá, pričom dĺžku konania ovplyvnila aj skutočnosť, že sám sťažovateľ využil svoje právo na podanie opravného prostriedku, takže spis musel byť na istý čas predložený na rozhodnutie o odvolaní na Krajský súd v Bratislave.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že tunajší súd vo veci konal plynulé a nedošlo k subjektívnym prietahom zo strany sudcu. Postup súdu, ktorý vykonával úkony bol plynulý a bez subjektívnych prietahov.“

Právny zástupca sťažovateľa vo vyjadrení z 25. marca 2011 (doručenom ústavnému súdu 29. marca 2011), ktorým reagoval na vyjadrenie predsedníčky okresného súdu sp. zn. Spr. 2126/2010 z 15. marca 2011 uviedol: „*Neobstojí tvrdenie Okresného súdu Bratislava II, že po oboznámení s obsahom sťažnosti a obsahom predmetného spisu možno konštatovať, že nedošlo zo strany tunajšieho súdu k prietahom v konaní.*

Nie je pravdou, že nespokojnosť sťažovateľa vyplýva z jeho subjektívneho pocitu na postup súdu a že je výlučnou kompetenciou súdu aké dôkazy vo veci vykoná.

Z obsahu spisu je zrejme, že žaloba na ochranu osobnosti bola Okresnému súdu Bratislava II doručená ešte dňa 4. septembra 2006 a dnes je už apríl 2011 a súd nerozhodol vo veci ešte ani na prvom stupni. Súd tak stráca svoju nezávislosť a nestrannosť a stáva sa

účastníkom sporu. Je neprípustné, aby v právnom a demokratickom štáte ani po uplynutí piatich rokov nebol odstránený stav právnej neistoty, od začatia konania.

Zo spisu je tiež zrejme (sťažnosť na prieťahy zo dňa 29. 04. 2010), že súd vo veci vykonal 5x pojednávanie a to v dňoch 16. 03. 2007, 02. 05. 2007, 18. 05. 2007, 13. 02. 2008 a 23. 04. 2010. Ani na jedno z týchto pojednávaní nepredvolal žalobcom navrhovaných svedkov na preukázanie následkov, ktoré spôsobili žalované relácie. Už samotný návrh obsahuje zoznam svedkov a ich adresy, ktorých sťažovateľ navrhol pred súdom vypočuť.

Neviem vykonaním akého iného dôkazu by sťažovateľ mohol preukázať následky žalovaných relácií odvysielaných v televízii..., než výsluchom jednotlivých svedkov. Čiže neobstojí tvrdenie súdu, že nespokojnosť sťažovateľa prameni z procesného postupu súdu, akým je vedenie konania a vykonávanie jednotlivých dôkazov na pojednávaní. Tiež neobstojí tvrdenie súdu, že vykonávanie dôkazov je výlučnou kompetenciou súdu a nemôže byť závislé na vôli účastníka konania. Súd môže len výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci (§ 120 ods. 1 O. s. p.).

V závere možno konštatovať, že vyjadrenie Okresného súdu Bratislava II zo dňa 15. 03. 2011 je účelové a sleduje jediný cieľ, vyhnúť sa zodpovednosti za neodôvodnené prieťahy v konaní. Toto vyjadrenie vyhotovila predsedníčka okresného súdu, ktorej povinnosťou je dohliadať na plynulosť súdneho konania a na tento účel sleduje rozhodovacia činnosť sudcov z hľadiska plynulosti súdneho konania. (§ 53 ods. 1 písm. f) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch). Takýmto vyjadrením predsedníčka súdu participuje na prieťahoch v konaní.“

Právny zástupca sťažovateľa si v uvedenom stanovisku uplatnil trovy právneho zastúpenia za tri úkony právnej služby (príprava a prevzatie právneho zastúpenia, podanie sťažnosti, vyjadrenie k sťažnosti), a preto navrhol zmenu petitu nálezu ústavného súdu v bode 4 takto:

„4. Okresný súd Bratislava II je povinný uhradiť JUDr. J. S... trovy právneho zastúpenia v sume 452,04 €, na účet jeho právneho zástupcu JUDr. J. K. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Sťažnosť v tejto veci pôvodne prijal na ďalšie konanie uznesením z 10. februára 2011 I. senát ústavného súdu v zložení Milan Ľalík (predseda senátu), Marianna Mochnáčová a Peter Brňák (sudcovia). V zmysle rozvrhu práce ústavného súdu na rok 2011 účinného od 1. marca 2011 I. senát ústavného súdu rozhoduje v tomto zložení: Peter Brňák (predseda senátu), Marianna Mochnáčová (sudkyňa) a Milan Ľalík (sudca). Z uvedeného dôvodu vec prerokoval a vo veci samej rozhodol I. senát ústavného súdu v zložení, ktoré je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 90/2006.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru EŠLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza

osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priesťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci. Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom napadnutého občianskoprávneho konania je žaloba o ochranu osobnosti, t. j. ide o vec týkajúcu sa osobného statusu sťažovateľa, ktorej by mali všeobecné súdy venovať zvýšenú starostlivosť. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej už vyslovil, že v konaní o ochranu osobnosti je efektívnosť súdnej ochrany neodmysliteľne spojená s jej poskytnutím v primeranej dobe, teda s rýchlosťou a plynulosťou postupu súdu v prejednávanej veci, kde časové hľadisko môže zohrávať významnú úlohu (III. ÚS 30/03, III. ÚS 178/04).

Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní, či v konaní pred okresným súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru). Ústavný súd pri preskúmaní predmetného spisu zistil, že k predĺženiu posudzovaného konania prispelo aj to, že sťažovateľ podal dvakrát odvolanie proti rozhodnutiam okresného súdu, o ktorých musel rozhodovať krajský súd, a vzniesol tiež neodôvodnenú námietku zaujatosti 14. mája 2007 proti konajúcej sudkyňi, ktorej krajský súd uznesením sp. zn. 2 NcC 9/2007 zo 14. augusta 2007 nevyhovel, keď z prerokúvania a rozhodovania veci zákonnú sudkyňu nevylúčil.

Ústavný súd pri hodnotení správania sťažovateľa bral do úvahy to, že ako účastník konania nesporne mal právo na procesné úkony, ktoré urobil. Za priet'ahy vzniknuté v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkov konania neznáša zodpovednosť oprávnená osoba, ale zodpovednosť v takomto prípade nemožno pripísať ani na vrub štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03). V súlade s touto judikatúrou preto dobu potrebnú na rozhodnutie o sťažovateľom uplatnených procesných právach ústavný súd nezapočítal do doby zbytočných priet'ahov v konaní okresného súdu (obdobne III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04).

Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Vychádzajúc zo skutočností uvádzaných v sťažnosti a jej prílohách, z vyjadrení účastníkov konania a obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil, že okresnému

súdu bola žaloba sťažovateľa doručená 4. septembra 2006. Vec sa od podania žaloby do rozhodnutia ústavného súdu nachádzala na krajskom súde celkovo štyrikrát. Prvýkrát od 11. júna 2007, keď okresný súd predložil spis s námietkou zaujatosti krajskému súdu, do 14. augusta 2007, keď ho krajský súd vrátil spolu s uznesením sp. zn. 2 NcC 9/2007 z 18. júna 2007, ktorým rozhodol o námietke zaujatosti zákonnej sudkyne tak, že ju z prerokúvania a rozhodovania veci nevyлúčil. Druhýkrát bol spis predložený krajskému súdu 25. apríla 2008 na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 21 C 90/2006 z 2. apríla 2008, ktorým mu bolo odňaté oslobodenie od súdnych poplatkov. Krajský súd rozhodol uznesením sp. zn. 14 Co 131/2008 z 21. augusta 2008 tak, že napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie s tým, aby okresný súd vykonal dokazovanie na zistenie majetkových pomerov sťažovateľa (spis bol okresnému súdu vrátený 23. septembra 2008) a vo veci opätovne rozhodol. Tretíkrát bol spis predložený krajskému súdu 16. januára 2009 z dôvodu podaného odvolania žalovaným proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 21 C 90/2006 z 21. novembra 2008, ktorým odňal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov v rozsahu do 50 400 Sk. Krajský súd uznesením sp. zn. 14 Co 22/2009 z 18. februára 2009 odmietol odvolanie žalovaného ako podané neoprávnenou osobou a spis vrátil okresnému súdu 20. marca 2009. Dovolanie žalovaného proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 14 Co 22/2009 z 18. februára 2009 najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Cdo 194/2009 z 30. novembra 2009 odmietol. Spis okresného súdu sa na najvyššom súde nachádzal v období od 30. júna 2009 do 15. januára 2010. Ako vyplýva z vyjadrenia predsedníčky okresného súdu, štvrtýkrát sa spis nachádzal na krajskom súde v období od 22. septembra 2010 do 4. marca 2011 z dôvodu rozhodovania o odvolaní sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 21 C 90/2006 z 28. júla 2010, ktorým okresný súd opätovne rozhodol o odňatí jeho oslobodenia od súdnych poplatkov. Vzhľadom na to, že spis sa nachádzal na súdoch vyššieho stupňa z dôvodu využitia procesných oprávnení sťažovateľa, ako aj žalovaného spolu viac ako 20 mesiacov, nemožno doterajšiu dĺžku konania pripísať len na vrub okresnému súdu.

Konanie na okresnom súde (okrem obdobia, keď sa spis nachádzal na súdoch vyššej inštancie) prebiehalo takmer tri roky, počas ktorých okresný súd nariadil vo veci šesť pojednávaní, z ktorých tri pojednávania boli odročené bez meritórneho prerokovania veci

(jedno pojednávanie bolo odročené z dôvodu vznesenej námietky zaujatosti proti zákonnej sudkyni, dve pojednávania boli odročené z dôvodu vopred oznámenej neprítomnosti právneho zástupcu žalovaného). Na zvyšných troch pojednávaniach okresný súd okrem výsluchu sťažovateľa a predloženia listín nevykonal žiadne iné dôkazy. Podstatná časť úkonov okresného súdu v napadnutom konaní bola zameraná na viacnásobné (štyri razy) vydávanie rozhodnutí o oslobodení, resp. odňatí oslobodenia sťažovateľa od súdnych poplatkov iniciované právnym zástupcom žalovaného (v troch prípadoch) a s tým spojené predkladanie spisu odvolaciemu, resp. dovolaciemu súdu z dôvodu podaných opravných prostriedkov.

Uvedený postup okresného súdu nesvedčí o tom, že by organizoval svoj procesný postup v napadnutom konaní v súlade s § 6 a § 100 Občianskeho súdneho poriadku tak, aby bol čo najskôr odstránený stav právnej neistoty účastníkov konania, pretože vykazuje znaky neefektívnej činnosti, ktorá v zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu môže tiež byť príčinou prieťahov v konaní (m. m. napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Ústavný súd pri hodnotení postupu okresného súdu v napadnutom konaní zohľadnil najmä predmet konania, ktorým je ochrana osobnosti, a tiež celkovú dĺžku konania, ktoré ku dňu rozhodovania ústavného súdu trvá štyri a pol roka bez meritórneho rozhodnutia vo veci samej a dosiaľ nevedlo k nastoleniu právnej istoty sťažovateľa.

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že okresný súd vo veci konal síce priebežne, avšak jeho postup je poznačený neefektívnou činnosťou takej intenzity, ktorá sa prejavila ako zbytočné prieťahy v konaní, v dôsledku ktorých došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva a slobody porušil, vo veci konal [podobne aj § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde]. V záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný vyplatiť ho sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Keďže ústavný súd rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia. Sťažovateľ žiadal, aby mu bolo priznané primerané finančné zadost'učinenie v sume 10 000 € poukazujúc najmä na charakter konania o ochranu osobnosti.

Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 21 C 90/2006, ktoré nie je ani po štyri a pol roku právoplatne skončené, ako aj na záver o neefektívnosti postupu okresného súdu, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, najmä skutočnosť, že aj sťažovateľ prispel k predĺženiu celkovej doby konania uplatňovaním svojich procesných oprávnení, ústavný súd považoval priznanie sumy 1 500 € sťažovateľovi za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Sťažovateľ bol vo veci úspešný, a preto bolo potrebné rozhodnúť o úhrade trov konania okresným súdom. Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom pozostávajúce z odmeny advokáta za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2010 (prevzatie a príprava zastupovania a písomné podanie sťažnosti ústavnému súdu). Ústavný súd nepriznal trovy právneho zastúpenia za vyjadrenie doručené právnym zástupcom sťažovateľa ústavnému súdu 29. marca 2011, pretože toto podanie neobsahovalo žiadne nové skutočnosti či právne názory, ktoré mohli mať vplyv na rozhodnutie ústavného súdu. Vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2010 1/6 z výpočtového základu zo sumy 721,40 €, čo predstavuje za jeden úkon právnej služby odmenu v sume 120,23 € a 7,21 € režijný paušál. Odmena advokátovi za poskytnuté právne služby v konaní pred ústavným súdom zvýšená o daň z pridanej hodnoty (keďže advokát je jej platcom) predstavuje celkovú sumu

305,86 € (120,23 € x 2 plus 7,21 € x 2 = 254,88 € plus 20 % z 254,88 €, t. j. plus 50,976 € = 305,86 €). Z týchto dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný vyplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. apríla 2011